

Vzhledem k nálezovým okolnostem a zjištěním starších výzkumů lze nálezy zařadit do staršího pravěku, snad do období kultury s nálevkovitými poháry. Jde tedy o součást většího sídliště rozkládajícího se na rozvodném hřebetu mezi říčkami Šatavou a Lejtnou.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503067 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503067>.

Belcredi, L., Čižmář, M., Košťálek, P., Oliva, M., Salaš, M. 1989: *Archeologické lokality a nálezy okresu Brno-venkov*. Brno: Okresní muzeum Brno-venkov.

Čižmář, M., Geislerová, K., Unger, J. (eds.) 2000: *Výzkumy – Ausgrabungen 1993–1998*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Kos, P. 1999: Bratčice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 39, 315, 337–338, 339.

Přichystal, M. 2015: Bratčice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 56(1), 164.

Summary

During a rescue archaeological excavation, part of an Eneolithic settlement – probably belonging to the Funnel Beaker culture – was investigated in the 'Půllány k Mělnanům' field in the cadastral area of Bratčice (Brno-Country District).

Richard Bíško

Brno (k. ú. Holásky, okr. Brno-město)

Ul. Výmlatiště, „Na Křížích“, parc. č. 2364/1.

Kultura zvoncovitých pohárů. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. AMČR: M-202405137.

Lokalizace: WGS-84: 49.1466978N, 16.6463350E

Během výstavby obytného souboru v Brně-Holáskách s názvem „Rodinné bydlení Brno-Tuřany-Holásky“ byly na polykulturním sídlišti zachyceny i ojedinělé sídlištní objekty z pozdního eneolitu.

Literatura

AMČR: Záznam M-202405137 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202405137>.

Summary

During the construction of a residential complex in the cadastral area of Holásky (Brno-City District), unique settlement features dating to the Late Eneolithic period were discovered within a multi-period settlement.

Petr Kos

Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město)

Ul. Štefánikova, ul. Staňkova; areál bývalých Jaselských kasáren, parc. č. 456/40, 456/41.

Kultura nálevkovitých pohárů. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. AMČR: M-202502241.

Lokalizace: S-JTSK: -598436, -1158659; -598353, -1158636; -598322, -1158750; -598358, -1158756; -598375, -1158694; -598422, -1158703.

Na začátku podzimu 2025 byl proveden odkryv pro budoucí výstavbu v prostoru brněnských bývalých Jaselských kasáren mezi ulicemi Štefánikova a Staňkova. Stavba několika komplexů bytových domů začala v severní části plochy a postupně se posouvá směrem k jihu.

Zkoumaná lokalita se nachází uprostřed zastavěného území na mírném východním svahu, který spadá směrem k říčce Ponávce. Samotný prostor nebyl do konce 19. století zastavěn a pozemky byly využívány k zemědělské činnosti, o čemž svědčí stopy orby a zbytky po výsadbě ovocných stromů. O konce 19. století byl prostor postupně zastavován vojenskými objekty, které byly ovšem v roce 2007 zbourány. Mezi roky 2007–2025 se jednalo o jeden z brněnských „brownfieldů“ s nevyjasněným stavebním záměrem.

Strojně kopané sondy ukázaly, že se ve východní části nachází až 2 m mocná vrstva novodobých navážek, zatímco v západní části zcela chybí půdní horizont a navážky zde nasedají přímo na geologický podklad (všude spraš), který byl v minulosti také pravděpodobně snížen.

Vzhledem k povaze stavby nebyla novověkým navážkám a konstrukcím věnována zásadní pozornost. Zbytky základových zdí (pokud existovaly a nebyly porušeny už v roce 2007) nedosahovaly z valné většiny geologického podkladu (především ve východní části). Celý prostor byl značně narušen inženýrskými sítěmi. V konečném důsledku byl archeologický zájem soustředěn především na zachovalé pravěké a protohistorické struktury, které se v lokalitě nacházejí (Kolařík et al. 2021a; 2021b; Matějčková 2025; Zubalík 2022).

Zjištěno bylo několik sídlištních objektů z období kultury nálevkovitých pohárů. Šlo především o zásobní jámy nebo nespécifikovatelné sídlištní jámy. Zásyp tvořil značně slehlý sediment výrazně promísený geologickým podloží. Movitý materiál představují převážně keramické fragmenty a kosti; zcela absentovala kamenná industrie. Jednotlivé jámy se nacházely nepravidelně rozmístěné především v severovýchodní čtvrtině plochy, kde zůstal zachován původní terén. Stejně jako část zjištěných sídlištních struktur patří do období mladší doby římské (jiříkovická keramika; viz oddíl Doba římská a doba stěhování národů).

Odkryv v areálu stavby bude pokračovat i v roce 2026. Materiál získaný výzkumem je v tuto chvíli ve fázi zpracování.

Literatura

AMČR: Záznam M-202502241 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202502241>.

Kolařík, V., Sedláčková, L., Zůbek, A. 2021a: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 62(1), 208.

Kolařík, V., Sedláčková, L., Zůbek, A. 2021b: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 62(1), 229.

Matějčková, A. 2025: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 66(1), 217.

Zubalík, J. 2022: Brno (k. ú. Ponava, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(1), 164.

Summary

During a rescue archaeological excavation, part of a settlement belonging to the Funnel Beaker culture was investigated in Brno, in Štefánikova and Staňkova streets, in the area of the former Jaselské Barracks (Ponava cadastral area, Brno-City District).

Richard Bíško

Brno (k. ú. Slatina, okr. Brno-město)

„Na Slatinsku“, Stránská skála III, IV.

Kultura nálevkovitých pohárů. Exploatačně-dílenský areál. Geofyzikální průzkum. Badatelský výzkum. AMČR: M-9002586A.

Lokalizace: WGS-84: SS III: 49.1858731N, 16.6839267E; SS IV: 49.1898706N, 16.6811728E

V roce 2025 pokračoval systematický výzkum pravěkého exploatačně-dílenského areálu na Stránské skále v Brně (souborně Bartík 2023) a byl rozdělen do tří typů terénních aktivit. V první řadě byl dokončen revizní výzkum jednoho z ponechaných kontrolních profilů v objektu 1/81 (viz Bartík et al. 2025), jehož hlavním cílem bylo pochopení formativních procesů výplně objektu, které přinesly nový pohled na jeho funkce a upřesnění stáří jednotlivých vrstev. I v této sezóně byla získána početná kolekce dílenského odpadu z místních rohovců, včetně několika technologicky vyspělých čepelových jader (obr. 2).

Dále v roce 2025 pokračovala geofyzikální prospekce v prostoru polohy SS III, kde byly doměřovány plochy na jihovýchodním úbočí Stránské skály. Stejně jako v předchozím roce (cf. Bartík et al. 2025) se zde podařilo identifikovat několik nových anomálií reprezentujících potenciální zahloubené objekty. Za pozornost stojí zejména dva další rozměrné hliníky a příkopové ohrazení čtvercového tvaru o rozměrech 35 × 37 m s jedním vstupem na západní straně.

Třetí terénní aktivitou byly v této sezóně intenzivní povrchové sběry v polohách SS III a SS IV, které přinesly několik stovek nových štipaných artefaktů, jež upřesnily naše dosavadní poznatky o plošné distribuci dílenského odpadu. K nejdůležitějším výsledkům se řadí objev výrazného klastru povrchových nálezů v centrální části (respektive při jejím severním okraji) polohy SS III. Je zajímavé, že oproti předchozím pozorováním se tato koncentrace štipaných artefaktů z místních rohovců neváže do blízkosti žádného velkého objektu. Po technologické stránce obsahuje soubor kromě převládajících úštěpů také početné doklady těžby jader vyspělou čepelovou technikou, což je v souladu s charakterem industrií, které zde byly produkovány od mladého neolitu až do konce staršího eneolitu (cf. Bartík 2023). Další početnou kolekci artefaktů se podařilo získat z širšího okolí velkého objektu kultury nálevkovitých pohárů 1/81 a v rámci povrchového klastru nálezů B v poloze SS IV. Výzkum exploatačně-dílenského areálu na Stránské skále bude pokračovat i v nadcházející výzkumné sezóně.

Literatura

AMČR: Záznam M-9002586A [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-9002586A>.

Bartík, J. 2023: *Prehistoric exploitation and workshop area at Brno-Stránská skála. Prehistoric exploitation and workshop areas in Moravia I*. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 77. Brno: Czech Academy of Sciences, Institute of Archaeology, Brno.

Bartík, J., Škrdl, P., Adameková, K., Cibulka, D. 2025: Brno (k. ú. Slatina, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 66(1), 244–245.

Obr. 2. Brno – Stránská skála III. Čepelové jádro z objektu 1/81. Foto J. Bartík.

Fig. 2. Brno – Stránská skála III. Blade core from the feature 1/81. Photo by J. Bartík.

Summary

In 2025, systematic research into the prehistoric exploitation and workshop complex at Stránská skála in Brno (Slatina cadastral area, Brno-City District) continued and was structured into three main types of field activity. The completion of a revision excavation of the control profile in feature 1/81 provided new insights into the formation processes of the feature infill, its function, and the chronology of individual stratigraphic units, while also yielding a substantial assemblage of knapping debris and cores (Fig. 2) made from locally sourced chert. Geophysical prospection in area SS III revealed several newly identified anomalies, including two large clay extraction pits and a square ditched enclosure measuring 35 × 37 m with a single entrance on its western side. Intensive surface surveys in areas SS III and SS IV resulted in the recovery of several hundred new chipped-stone artefacts and significantly refined our understanding of the spatial distribution of workshop waste. Research at the site will continue during the forthcoming field season.

Jaroslav Bartík, David Cibulka, Petr Škrdl, Katarína Adameková

Brno (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)

Ul. Polní, parc. č. 456/3, 433/1.

Jevišovická kultura. Pohřební areál. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. AMČR: M-202400967.

Lokalizace: WGS-84: S12: 49.1845683N, 16.5958672E; S14: 49.1847297N, 16.5959047E

V roce 2025 bylo dokončeno zpracování výzkumu při stavbě „Rekonstrukce horkovodu Staré Brno v úseku HJ2/02 – šachta HJ38 (oblast ulic Táborského nábřeží, Ludmily Konečné, Polní, Vojtova, Havlenova)“. Terénní část výzkumu probíhala s přestávkami od dubna do října 2024. Obecně k výzkumu viz Přehled výzkumů 67/2 oddíl Středověk a novověk (Sedláčková a kol. 2025).

V sondách S12 a S14 na ulici Polní byly doloženy zcela unikátní pohřební aktivity z pozdní doby kamenné (obr. 3). V sondě S14 byl zachycen žárový pohřeb s. j. 2806 (s. s. j. 032) uložený